1939 ий 12 МАРТ № 23 (522) Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаcе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӱрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Комсомольский документ-шамычым заменитлымашлан большевистски ямдылалташ

ВЛКСМ Центральный Комитетын VI пленумжо действуюший комсомольский документ-шамычым 1938 ийсе образецан комсомольский билет, кандидатский да учетный карточка дене заменитлымашым эртарыме нерген постановленийым луктын ыле.

Партийын Центральный Комитетше да лично Сталин йолташ комсомольский хозяйствыште большевистский порядкым ышташ, комсомольский рядым организационно-политически укрепитлаш, организацийын дисциплинжым да организованностьшым нӧлталаш, союзын членже дек чутко относитлаш эреак туныктен шогеныт да кызытат туныктат. Комсомольский документ-шамычым заменитлыме нергенат идея ВКП(б) ЦК-ын указанийже гыч лектын шога.

Комсомольский документ - шамычым заменитлымашын политический значенийже пеш кугу. Замен комсомольский хозяйствыште большевистский порядкым ышташ полша, комсомольский рядым организационно эше чот пеҥгыдемда, комсомольский организацийын боеспособностьшым, комсомольский документым аралыме шотышто комсомолец-шамычын ответственностьыштым нӧлта.

ВЛКСМ Центральный Комитетыште да ягыр верласе организацийлаште орудоватлыше калык тушман-шамыч комсомольский хозяйствым шалаташ тӱрлӧ семынат тӧченыт. Нуно организационный вопросышто чыташ лийдыме расхлябанностьым культивироватленыт, учетым лутайкаленыт, шуко комсомолец-шамычым, тиде шотыштак активный комсомолец-шамычымат „мертвые души" манын лӱмденыт да нуным личный делаштым архивыш колтылыныт, тыге шуко комсомолец-шамычым комсомольский илыш гыч кораҥдаш тӧченыт, калык тушман-шамыч вашталеш кучедалмаште комсомолын боеспособностьшым волташ тыршеныт.

ВЛКСМ Обкомын 6 мартыште лийше пленумжо комсомольский документ-шамычым заменитлымашлан ямдылалтме нерген вопросым обсудитлыш да решенийым лукто. Пленум пеш раш ончыктен пуыш: ВЛКСМ ЦК-ын бывший вражеский руководствыжын антипартийный практикыже Марийский республикысе комсомольский организацийын пашаштыжат отражатлалтде кодын кертын огыл. Марийский республикысе комсомольский организацийыште вражеский пашан последствийжым алят ликвидироватлен шуктымо огыл. Комсомольский хозяйство ятыр райкомлаште кызытат неудовлетворительный состоянийыште улеш. Ятыр райкомол секретарь-шамыч, учет паша дене заведующий да учетчик-шамыч комсомольский хозяйствыште большевистский порядкым шындышаш верч серьезно огыт кучедал. Посна комсомолец-шамычын судьбашт дек бюрократически относитлат, учет гыч сниматлалтде кайше-шамычым начар кычалыт. 1938 ийыште Марий-Турек район гыч Федорова йолташ комсомольский личный делам колташ йодын Йошкар-Олинский горкомолыш шуко гана возен. Туге гынат, горкомол личный делам колтен огыл, Федоровалан учет гыч сниматлалташ 120 километрым кошташыже логалын. Живой еҥ-шамычын сульбашт дек тыге бездушно отвоситлыме факт горкомол могырым шуко лийын. Горкомолын учет паша дене заведующийже Смирвов йолташ активный комсомолец-шамычын личный делаштымат „неизвестный шамыч" папкыш опталын. Тыге активный комсомолец-шамыч—комиюол студент Игумнов, лесотехнический институт студент Тавашов, музыкально-театральный училищыште тунемше Ведерников, молат—„неизвестный-шамыч" группыш логалыныт.

Звениговский, Моркинский, Параньгинский, Косолаповский райкомол-шамычат учет гыч сниматлыде лектын кайыше комсомолец-шамычым кычалаш серьезно пижын огытыл. Звениговский райкомолышто 140 „неизвестный" личный дела кия. Но райкомол секретарь Кудрявцев йолташ „неизвестный-шамычым" кычалаш решительный мерым алят принимателен огыл. Марбумкомбинатысе комсомольский организацийыште гына 100 наре „неизвестный" личный дела шотлалтеш, а комитет секретарь Костин йолташын тиде факт нигунарат ок беспокоитле.

ВЛКСМ Обком комсомольский хозяйствым тӧрлатымаште райком да первичный организаций-шамычлан начар полшен. Обкомын посна инструкторжо-шамыч (Осипов, Чистяков) комсомольский хозяйствыште большевистский порядкым ыштышаш олмеш путайкален велэ коштыныт.

Комсомольский хозяйствыште тыгай положенийым нигузеат чыташ ок лий. Марийский республикысе комсомольский организаций лишыл жапыште комсомольский документ-шамычым заменитлаш тӱҥалеш. Замен да тудлан ямдылалтмаш комсомольский хозяйствыште шӱшӧ, антипартийный практикым да организационный распущенностьым ликвидироватлаш призватлалтын.

Кызыт республикысе комсомольский организаций заменлан ямдылалташ тӱҥалын. 13 гыч 18 март йотке райкомол пленум-шамыч, а 25 март йотке первичный организацийлаште закрытый комсомольский собраний-шамыч эртаралтыт. Тидын деч вара спискым составитлымаш тӱҥалеш. Райком пленум-шамычым, тыгак комсомольский собраний-шамычым кӱкшӧ идейно-политический уровенеш эртарыман.

Партийный документ-шамычым проверитлыме да обменитлыме годым партийный организаций-шамычын кугу опытыштым кучылташ кӱлеш. Комсомольский документ-шамычым заменитлымаште вашкымашым допускатлыман огыл. Райкомол - шамыч комсомольский документ бланкым заполнятлашлан комсомолец-шамычым ойырымашке да нуным инструктироватлымашке пеш кугу внимаnийым уделитлыман.

Комсомольский документ-шамычым заменитлаш ямдылалтме да тудым заменитлыме жапыште моло пашам нигунарат луштарыман огыл. Комсомольский руководитель-шамыч тидым пеҥгыдын ушын налашышт кӱлеш. Комсомольский документ-шамычым заменитлымаш комсомолец - шамычын производствышто авангардный рольыштым эше кӱшкӧ вӧлташ. ВКП(б)-ын XVIII с'ездше лӱмеш социалистический соревнованийым эше кумдан шараш, с'езд материалым келгын тунемаш, комсомолец-шамыч да молодежь коклаште политико-воспитательный пашам вияҥдаш, комсомолец-шамычым большевизмым овладеватлымашке, ВКП(б) историйым тувеммашке эше утларак мобилизоватлаш, комсомол рядым кушташ — теве комсомольский организаций-шамычын заменым эртарыме жапыште ыштышашлык боевой задачышт.

Комсомольский документ - шамычым заменитлымаш ВЛКСМ член-шамычын бдительностьыштым да боеспособностьыштым эше кӱшкӧ вӧлта, комсомол рядым коммунистический партий да тудын вождьшо Сталин йолташ йыр эше чотырак сплотитла.

МАССР Верховный Совет депутат Д. П. Ямбаршева йолташ. Кызыт тудо Йошкар-Оласе ял озанлык школышто тунемеш.

Фото С. Чуршуковын.

10 МАРТЫШТЕ ВКП(б)-ын XVIII С'ЕЗДШЕ ПОЧЫЛТЫН

5 шагатат 15 минут кас. Сталин, Молотов, Ворошилов, Каганович, Калинин, Андреев, Микоян, Жданов, Хрущев йолташ-шамычын трибуныш лекмышт кӱдыртыла сово кырымаш дене вашлиялтеш, куатле овацый, чыланат шогалыт. Залын чыла луклаже гыч великий Сталин лӱмеш СССР калык-шамычын чыла йылмышт дене саламлен кычкырымаш шокта: Калык-шамыч вождьлан—великий Сталинлан — ура!", „Виян лийже Сталин йолташ!", „Родной, йӧратыме Сталинлан—ура!", „Виян лийже Сталинский Центральный Комитет!", „Виян лийже мемнан вождь да учитель — Сталин йолташ!", „Хай живе товарищ Сталин!", „Виян лийже коммунизм армийын первый маршалже Сталин йолташ!".

Молотов йолташын звонок йӱкшӧ чарнымыже, эре виянше овацый дене леведалтеш.

С'ездым яркий вступительный речь дене В. М. Молотов йолташ почеш.

С'езд руководящий орган-же-шамычым сайлымашке кусна. С'ездын президиумжо, секретариат, редакционный комиссий да мандатный комиссий единогласно сайлалтеш.

С'ездын президиумыш Андреев А. А., Багиров М. А., Берия Л. П., Буденный С. М., Ворошилов К. Е, Ждавов А А., Каганович Л. М, Калинин М И., Мануильский Д. З., Мехлис Л. З., Микоян А. И., Сталин И. В., Хрущев Н. С., Молотов В. М., Щербаков А. С. да моло йолташ-шамычым—чылаже 35 еҥым сайлыме.

Мандатный Комиссийыш 29 еҥ, секретариатыш 5 еҥ да редакционный комиссийыш 5 еҥым сайлыме.

Руководящий орган-шамычым сайлыме деч вара, с'езд ончычшаш пашa радамжым да регламентшым утверждатла.

Молотов йолташ С'ЕЗДЫН ОНЧЫШАШ ПАША РАДАМЖЫН ПЕРВЫЙ ПУНКТШО ДЕНЕ ДОКЛАДЫМ ЫШТАШЛАН МУТЫМ СТАЛИН ЙОЛТАШЛАН ПУА.

С'езд Сталин йолташым куатле оваций дене, шогалын вашлиеш. Великий Советский Союзысо калык-шамычын чыла йылмышт дене кычкырымаш шокта: „ВИЯН ЛИЙЖЕ СТАЛИН ЙОЛТАШ!", „УРА!", „ВОЖДЬЛАН, УЧИТЕЛЬЛАН ДА ДРУГЛАН СТАЛИН ЙОЛТАШЛАН—УРА!", „ВИЯН ЛИЙЖЕ РОДНОЙ, ЙӦРАТЫМЕ СТАЛИН!".

Пӱтынь партийын шке вождьшо дек мучашдымын йӧратымыжым ончыктымаш—оваций кужун шуйна. Председательын звонок йӱкшӧ с'ездын сово кырымашыже, саламлымыже толкынеш леведалтеш.

Сталин йолташ ВКП(б) ЦК-ын пашаже нерген отчетный докладым тӱҥалеш. 20 час 35 м. кастене Сталин йолташ отчетный докладым ыштен пытарен.

ВКП(б) историйым самостоятельно тунемше лесотехнический институтысо студент-шамыч (шола гыч пурлашке): В. С. Родинов, И. Н. Крылов да С. М. Васскаков. Нуно Йошкар-Ола комсомольский организацийыште ВКП(б) историйым эн сай тунемыт.

Фото М. Чуршуковын.

ПРОПАГАНДА ПАШАМ КОНКРЕТНО ВУИЛАТАШ

ВЛКСМ ЦК-ын пропаганда нерген постановленийжым опубликоватлымылан ынде коло кече эртыш, но Йошкар-Ола райкомол постановленийым шуктышаш верч боевой пашашке але пижын огыл.

Але марте верласе первичный комсомольский организацийлаште да райцентрыштат ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжым обсуждатлымаш, пропаганда нерген ВКП(б) ЦК-ын постановленийжым шуктымым проверятлымаш, конкретный мероприятий-шамычым наметитлымаш йӧршеш ситыдымын кая.

Примерлан Арбанский НСШ пеленсе комсомольский организацийым налына. Тушто 26 февральыште собраний эртыш. Ончышаш паша кум вопрос ыле: 1) ВЛКСМ членыш прием, 2) XV Областной комсомольский конференцийын итогшо нерген, 3) пропаганда нерген ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжым обсуждатлымаш. Эн ондак, собранийыште кум тыгай важный вопросым шындымашак несерьезный отношенийым ончыкта. Садлан ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжым обсуждатлымаш кӱлеш семын лийын огыл. Але тиде шагал, протоколышто ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжылан противоречитлыше пунктым возымо—„чыла комсомолец шамычым да несоюзный молодежым „ВКП(б) историй краткий курсым" тунеммаш дене охватитлаш". Протоколышто ВЛКСМ ЦК-ын постановленийже нерген чылажат тиде пункт гына манаш лиеш, тедла нимогай конкретный мероприятийым наметитлыме огыл.

Адак вес факт. 28 февральыште Сталин лӱмеш колхоз пеленсе (Кӱшнурский сельсовет) комсомольский организаций собранийым эртарыш. Собранийыште адакат кум вопросым шындыме. Собранийым Йошкар-Ола райкомолын инструкторжо Кудрявцев йолташ „эртарен". Кок вопросым обсуждатлымек кумышо вопросыжо—пропаганда нерген ВЛКСМ ЦК-ын постановленийже йӧршеш мондалтын.

Собранийын протоколыштыжо тыге возалтын: „инструктор Кдурявцев йолташ комсомольский организацийлан нимогай полышым пуэн огыл". Райкомолын секретарьже Власов йолташ да пропаганда ден агитаций отдел вуйлатыше Чакичев йолташ протоколым огыт луд, садлан тиде шотышто нимогай мерым ыштен огытыл. Моло вере собраний кузе эртаралтын пале огыл: собраний протокол-шамычым пытартыш жапыште чылажат вич организаций гына конденыт.

Райцентрыште, тудо рай комол воктенак гынат, ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжым обсуждатлымаш кӱлеш семын ок кай. ВЛКСМ ЦК ын постановленийжым обсуждатлыме нерген южо организацийлан райкомол 10 мартыште гына указанийым пуэн. Адак кузе собранийым эртарышаш, кузе обсуждатлаш—тиде нерген нимом каласен огыл. Йошкар-Ола лестранхоз пеленсе комсомольский организаций секретарьын заместительже Вершинина йолташ собранийым 17 мартыште гына эртараш шона, указанийым тудо 10 мартыште велэ налын. Собранийым кузе проводитлаш але ок пале.

Теве райпрокуратура пеленсе комсомольский организаций ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжым обсуждатлен, но конкр-тный мероприятий наметитлыме огыл. Тушто 7 комсомолец, чыланат ответственный пашаште улыт. Комсомольский организацийын секретарьже Стульников йолташ ойлымо почеш, нунын кокла гыч шукыжо „ВКП(б) историй краткий курсым" высший звено дене тунем кертыт, но „жап укелан" нуно средний звено дене тунемыт. Тыште адакат ВЛКСМ ЦК-ын постановленийжым несерьезно обсуждатлымаш коеш.

Чыла нине факт-шамычиктым ойлат: Йошкар Ола райкомол ВЛКСМ ЦК-ын пропаганда нерген постановленийжым шуктышаш верч кӱлеш семын пижын огыл.

Я. М.

НАЛМЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВЫШТЫМ ШУКТЫШТ

„Ударник" колхоз пеленсе комсомольский организаций (Ронго район) предс'ездовский соревнованийышке ушнен чодра ямдылыме заданийым жап деч ончыч шуктышаш верч кучедальыч. Тиде шотышто комсорг В. В. Царегородцев йолташ инициатор лийын шогышо. Тудо Абаснур прорабпунктышто кажне кечын 7—8 кубометр чодрам руэн. Тудын бригадыштыже моло лесоруб-шамычат кечаш заданийым кок кум пачаш эртарен теменыт да тысячник рядыш ушненыт. Тыге Царегородцев йолташын бригадыже с'езд вашеш налме обязательствыжым шуктен, чылаже 1100 кубометр чодрам руэн.

Сталин лӱмеш колхозыштат чодра румо заданийым с'езд почмо кечылан тичмашын теменыт да шуктышыктымо заданийымат 20 март марте темаш обязатлалтыныт.

„Йошкар эҥер" колхозышто комсомолец И. С. Рябининын вуйлатыме бригадыште чодра румо планым эше 26 февральыштак 100 процент теменыт. „Юлеҥӱр" колхозат ВКП(б)-ын XVIII сездшым почмо кечылан шке планжым тичмашын шуктен.

Но ял совет кӧргыштӧ чыла колхозак шке заданийыштым тыге шуктен огыт тол. Теве „Красный пахарь" колхозышто правлений член Бусыгин П. Н. ден Бусыгин Е. И. „трудоднямогыт пу гын, чодра пашаш кайме ок кӱл"—манын колхозник-шамычым чодра пашаш кайме деч чареныт. Ял совет председатель Игнатьев тидым пеш шинча, но тыгай йӧрдымӧ агитацийлан кӱлеш отпорым ок пу.

С. Никитин.

ЧОДРА ПАШАМ КОМСОМОЛЛАН МОНДЫМАН ОГЫЛ

Ятыр районышто предс'ездовский соревнований жапыште лӱмын чодра ямдылыше комсомольский-молодежный бригадым организоватлыме ыле. Нине бригада-шамыч шукышт пеш сай результатым ончыктышт. Теве „У куат" колхозышто (Звенигово район) Орловын вуйлатыме комсомольский бригада чодра ямдылыме планым ВКП(б)-ын XVIII с'ездшым почмо кечылан тичмашын темен. „Чодра химик" промколхозыштат молодежный бригада шке ончылно шогышо задачыжым шукта.

Сотнурский районышто кок комсомольский бригада кӱрылтде чодраште пашам ыштат. Нине бригада-шамычын вуйлатышышт Тойкинов ден Алексеев йолташмыт пашан кӱкшӧ лектышыже верч да чодра ямдылыме планым жап деч ончыч шуктышаш верч кучедалыт. Шке бригадыштышт социалистический соревнований ден стахановский движенийым кумдан организоватленыт.

Тиде район гычак комсомолец Гаврилов ден Владимиров эреак чодраште пашам ышташ желатленыт. Кызыт нуно 26-й километрыште постоянный кадрыш пуреныт. Чодра румаште кечаш заданийым 260 процент марте темат.

Юринский районышто 6 комсомольский - молодежный бригада чодраште пашам ышта. Нунын кокла гыч эн сай результатым Альтов йолташын бригадыже ончыкта. Тудын бригадыштыже кажне пашазе кечаш нормым 150 процент дене темат. „Волга" колхозыштат комсомолец шамыч чыланат чодраште пашам ыштат. Нунт шукышт ударник да стахановец улыт. Тыгай комсомольский организаций да комсомолец-шамыч республика мучко ятыр улыт.

Туге гынат, южо комсомольский организаций-шамыч чодра ямдылыме пашаште шке ончылнышт шогышо задача-шамычым алят умлен огытыл. Теве „Разин" колхозышто (Звенигово район) посна комсомолец-шамыч чодра ямдылыме паша деч эре шылаш тӧчат. Тиде колхозыштат молодежный бригадым организоватлыме. Но бригадын южо член-шамычын престу но койшышт дене бригада шаланымашке шуын. Ӱарня пайрем годым ятыр комсомолец-шамыч чодра пашам кудалтен религиозный пайремым ышташ каеныт. Санденак бригада шке планжым ок шукто, пеш почеш кодын. Тидым Звенигово райкомол шинчымыже ӱмбачат обсуждатлен огыл да нимогай мерат ок ыштал.

„Кукшенер" колхоз пеленсе организаций (Сотнур район) комсомолец-шамыч чодраште пашам пеш начар ыштат. Комитет секретарь Андреев комсомолец-шамычым чодра ямдылыме планым жапыште шуктышаш верч кучедалмашке мобилизоватлыме олмеш, ӱарня годым йӱмашым организоватлен. Тиде фактымат Сотнур райкомол раш шинча, но кӱлеш выводым ыштен огыл. „Пропашник" колхоз организацыштат комсорг Степанов нимолан йӧрдымын пашам ышта. Тыгай факт моло вереат уледат.

Кызыт мыланна чодра ямдылыме планым жап деч ончыч шуктен славлан виян ямдылалт шогаш кӱлеш.

П. Алинов.

ПАШАШТЫНА ВАШТАЛТЫШЫМ ЫШТЫМЕ

Мемнан Шернур педучилищыште ятыр жап годым калык тушман-шамыч орудоватлен иленыт. Учебно-воспитательный пашам тӱрлӧ семын кӱрлаш тыршеныт. Тунемше-шамычлан условийым создаватлен огытыл. Общежитий ситен огыл, мыняр улыжат пеш антисанитарный положенийыште ыле. Столовый лийын огыл. Тыгак педучилищыште кодшо ийлаште пеш кугу процент неуспеваемость ыле да учитель-шамыч шуко предмет дене ситен огытыл.

Кызыт ниче ситыдымаш-шамычым тӧрлатыме.

Руководствышко у еҥ-шамыч толыныт, нунын кокла гыч школа директорлан кушкын шогышо учитель-комсомолец И. Ведерниковым да завучлан А. Четкарев йолташ-шамычым выдвигатлыме. Нуно пашашке шокшын пижыныт. Тыгак комсомольский ден профсоюзный руководствыш у еҥ-шамыч выдвигатлалтыныт. Нине у руководитель-шамыч тунемше-шамычлан условий ыштышаш верч тыршат. Кызыт тунемше-шамычлан общежитийым оборудоватлыме да 127 еҥлан у общежитий ыштaлтеш. Училищын шкенжынак столовый, прачечный да моча уло.

Тунемше-шамыч коклаште учебно-воспитательный паша ятыр саемын. Тиде пашам саемдымаште комсомольский организаций кугу рольым налын. Тудо неуспеваемость вашталтареш да трудовой дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч решительно кучедалеш. Тыгак комсомольский организаций комсомолец-шамыч коклаште политический воспитаний пашам виянгден.

Несоюзный молодежь коклаштат умылтарымаш паша ыштaлтеш. Санденак комсомольский организаций кушкын толеш. 1937—1938 учебный ийыште 37 комсомолец шотлалтын гын, 1938—1939 учебный ий тӱҥалтышыште организаций 207 еҥ марте кушкын.

Училищыште кодшо ийлаште пионерский организаций уке ыле. Кызыт пионерский организаций уло, тушто 39 еҥ шотлалтеш.

Але марте училищыште оборонно - физкультурный паша йӧршеш ышталтын огыл. Тиде пашаште военный руководитель Тымбаев йолташ кугу вашталтышым ыштен. Тудо сай физкультурный коллективым куштен. Нунын кокла гыч районный да республиканский соревнованийлаште первый верым налше-шамычат улыт. Теве Васильев, Мошкина, Сырейщикова, Тупанов да молат. Тыгак училище всесоюзный соревнованийыш Москваш 3 еҥым колтен. Оборонный паша дене чыла тунемше-шамыч интересоватлат.

Пытартыш жапыште тунемше ден учитель-шамыч коклаште предс'ездовский соревнований кумдан шарлен. Шке ӱмбак налме обязательствыштым честь дене шуктат.

НОВОСЕЛОВ.

Шернур педучилище пеленсе ВЛКСМ комитет секретарь.

ВКП(б) ИСТОРИИЫМ ТУНЕМШЕ-ШАМЫЧЛАН ПОЛЫШ

БУРЖУАЗНЫЙ ДЕН БУРЖУАЗНО-ДЕМОКРАТИЧЕСКИЙ РЕВОЛЮЦИЙ

Марксизм основоположник-шамыч буржуазный ден буржуазно - демократический революций коклаште ойыртемым улмылан эре моткоч кугу значенийым придаватленыт. Сталин, Киров да Жданов йолташ-шамыч историй дене учебникым составитлыше-шамычлан, нуно буржуазный революций дене буржуазно-демократический революций-шамычым ик тӱшкаш свалитлат да тидын дене народный движений-шамычын, народный революций-шамычын историйыштым искажатлат манын ончыктеныт.

Большевик-шамычын буржуазно - демократический революций верч да социалистический революцийыш тудын перерастатлымыже верч кредалмыштым освещатлашлан „ВКП(б) историй краткий курсышто“ кугу вниманийым уделитлыме. Тиде единственно научный революционный тактика меньшевик-шамычын тактикышт ваштареш — пролетариатын интересшым революцийыште предаватлыше, 1905—1907 ийласе революцийыште буржуазийын гегемонийжым отстаиватлыше меньшевик-шамычын тактикышт ваштареш шындалтеш.

Кузе вара марксизм-ленинизм буржуазный ден буржуазно - демократический революцийым различатла?

Тиде шотышто Ленин Великий Октябрьский Социалистический революцийлан лийшаш вашеш тыге возен:

„Примерлан XX курымысо революций-шамычым налаш гын, то португальскийымат, турецкийымат, конечно, буржуазныйлан шотлаш логалеш. Но ни тидыжат, ни тудыжат „народный“ огыл, вет калык масса, тудын эн кугу большинствыжо активно, самостоятельно, шкенжын собственный экономический да политический требований-шамыч дене ни тушкыжат, ни вес революцийыштыжат заметно огыт выступатле. Напротив, 1905—1907 ийласе русский буржуазный революций, кеч тушто тугай „блестящий“ успех-шамыч, могай португальский ден турецкийын доляштлан жапынжапын логалын, лийын огытыл гынат, несомненно, „действительный народный“ революций ыле, вет калык масса, тудын большинствыжо, гнет да эксплоатаций дене пызырналтше эн келге общественный „низы“ самостоятельно кынелыныт, революцийын уло ходжышке шкенышт требований-шамычым, шкалат ме тошто общество олмеш у обществым шке семынышт ышташ шкеныш попытка-шамычын отпечаткышым пыштеныт“. (В. Ленин, Соч., XXI т. 395—396 стр.).

Буржуазный революцият, тыгак буржуазно - демократический революцият феодальный класс-шамычын господствыштым пытарашлан направитлалтыныт. Но революций дене шкенжын неограниченный политический господствыжым утвердитлаш тыршыше либеральный буржуазий вуйлата гын, тиде ик паша. Вес паша, кунам революцийым пролетариат вуйлатыме дене калык масса ышта да кудылан феодальный порядок-шамычым пытарымаш — социалистический революцийыш вончашлан этап гына.

Чынак. Либеральный буржуазийлан мо кӱлеш да, калыкым увлекатлен шуктен кертеш гын, революцийым тудо кузе осуществлятла? Младотурецкий революций мааме 1908 ийысе турецкий буржуазный революцией шогалына. Македонийыште улшо да Ниаз - бей ден Энвер-бей генерал-шамыч дене вуйлатыме турецкий войска 1908 ийыште восстанийым ыштеныт. Тиде восстанийын вуйлатышышт теве мом тӧченыт: самодержавный султанский властьым конституционный строй дене вашталташ, феодал-шамыч ден духовенствын властьыштым ограничитлаш да иностранный капиталын влияныжым лушкыдемдаш. Ондакше султан Абдул-Гамид восстанийым пызыралаш тӧчен, но нимом ыштен кертдымыжлан лийын, конституцийым вводитлаш согласитлен. Восстатлыше генерал-шамыч да нунын шенгелне шогышо крупный буржуазий тидын дене революций ыштен шукталтын манын шотленыт. Але тиде велэ огыл, кунам элыште грек, армян, араб да моло калык-шамычын национально-освободительный движений тӱналын, то Младотурок-шамыч оружийым кидыш налын тиде движений ваштареш выступатленыт. Тӱҥ шотышто революций ик форман правлений вес форман правлений дене вашталтымаш лийын, буржуазий государство дене управляйымаште шкенжын участийым добиватлен шуктен, а пашазе ден кресаньык-шамыч правадыме улшак кодыныт.

Империализм дене пролетарский революций-шамыч эпохышто буржуазий калык деч особенно лӱдеш. Калык масса буржуазий почеш мут колыштшо семын огеш кай, а пролетариатын вуйлатымыже почеш выступатла. Буржуазийлан революций—тиде осал паша, кудын деч нигузеат утлаш ок лий. А калык массылан революций—пайрем, кеч могай рабство деч йӧршеш освободитлалтшаш верч кредалашлан вдохновлятлыше великий пайрем. Садлан империализм эпохышто буржуазный революций шамычым государственный переворот-шамыч гай улыт, кунам буржуазийлан конституцийым вводитлаш але тудлан йӧрдымӧ правящий феодальный группа-шамычым корангаш несговорчивый монарх-шамычым вий дене принуждатлаш верештеш.

Чынжым гын, 1910 ийын Португалийыште тыгак паша ыле. Португалийыште полусамодержавный монархий ыле, тудым король Маноэль вуйлатен. 1910 ийыште крупный буржуазий восстатлыше военщина дене союзышто лийын монархийым сӱмыралын да буржуазный республиканский режимым ыштен. Но у политический порядкым вводитлыме дене кресаньык ден пашазе-шамычын положенийышт саемын огыл. Революцийын саскаже дене крупный буржуазий пайдаланен.

Пролетариат, тиде нерген Ленин ик гана велэ огыл подчеркиватлен,—демократизм верч эн последовательный борец. Пролетариат теве молан заинтересован, чтобы правящий феодальный класс-шамыч ваштареш революционный кредалмашке последовательно революционный классын — пролетариатын вуйлатымыже почеш уло калык шупшалтше. А революцийыште калык активно действоватлаш тӱҥалеш гын, то тудо помещичий землевладенийым йӧршеш пытарен шукта, 8 шагатан паша кечым, демократический республикым установитла да крупный капиталлан помещик-шамыч диктатура олмеш шке диктатуржым ыштышлан эрыкым ок пу. Теве тыгай положений улмо годым тыгай буржуазно-демократический революций гыч социалистический революцийыш вончашлан кӱлешан условий создаватлалтеш.

Ленинын да Сталинын вуйлатыме большевик-шамыч буржуазно-демократический революцийым мучашыш шукташ верч да буржуазно - демократический революцийын социалистическийыш перерастатлымыже верч кучедалыныт.

1905-1907 ийласе революцийыште большевик-шамычын да меньшевик-шамычын тактический линийышт нерген „ВКП(б) историй краткий курсышто“ теве мом лудына:

„Революций жапыште РСДРП-ыште кок линий кредалыныт, большевик-шамычын линий да меньшевик-шамычын линий. Большевик-шамыч революцийым шарлаш, царизмым вооруженный восстаний дене сӱмыралашлан, пашазе классын гегемонийжылан, кадетский буржуазийым изолироватлашлан, крестьянство дене союзлан, пашазе ден кресаньык - шамычын представительышт гыч временный революционный правительствым ышташлан, революцийым мучашыш марте сеҥымешкыже шукташлан курсым кученыт. Меньшевик-шамыч, наоборот, революцийым чарашлан курсым кученыт. Царизмым восстаний дене сӱмыралме олмеш нуно тудым реформироватлаш да „саемдаш“ предлагатленыт, пролетариатын гегемонийже олмеш—либеральный буржуазийын гегемонийжым, крестьянство дене союз олмеш — кадетский буржуазий дене союзым, временный революционный правительство олмеш — элыште „революционный вийын“ центрже семын Государственный думым“. („ВКП(б) историй краткий курс“ 90 стр.).

Западыште лийше буржуазный революций-шамыч нерген Сталин йолташ тыге ойлен:

„Тушто революцийыште гегемоний пролетариатын огыл, кудо шкенжын слабостьшылан кӧра самостоятельный вийым представитлен огыл да представитлен кертын огыл, а либеральный буржуазийын ыле. Тушто крестьянство крепостнический порядок-шамыч деч освободитлалтмым пролетариат кид гыч огыл, кудо шагал да организоватлалтдыме ыле, а буржуазий кид гыч налын. Тушто крестьянство тошто порядок-шамыч ваштареш либеральный буржуазий ден пырля каен. Тушто крестьянство буржуазийын резерве лийын. Тушто революций, тидлан кӧра, буржуазийын политический весшым чот виянгдымашке конден“. (И. Сталин, „Вопросы ленинизма“, 36 стр.).

Тыгеже теве мо коеш: историй тыгай буржуазно-демократический революций-шамычымат пала, кудым калык масса-шамыч либеральный буржуазийын вуйлатымыже почеш ыштеныт. 1789 ийыште Французский революций тыгай ыле. Тиде революцийыште тыгай периодые, кунам властьыште якобинец-шамыч—крайний буржуазный революционер шамыч шогеныт. Тиде революцийыш калык масса-шамыч шкенышт отпечаткым пыштеныт, нуно крупный буржуазийын программыже деч ойыртемалтше шкенышт требований дене выступатленыт. Буржуазийланат икмыняр существенный уступкым ыштыже верештын, хотя варараксшым, кунам тудо калык движенийым шалатен шуктен кертын, уступка-шамыч кокла гыч шукыжым мӧнгеш налын.

1830 да 1848 ийласе буржуазно - демократический революций шамычымат буржуазий вуйлатен.

Ончычсо революцийлаште гегемонийлан буржуазий выступатлен, а крестьянский масса-шамыч феодальный класс-шамыч ваштареш буржуазийын кредалмаштыже тудын резерв шотышто лийныт, теве тидым меньшевик-шамыч ушышкышт пыштеныт. Да тиде схемым меньшевик-шамыч у исторический условийлашке, империализм эпохыш механически переноситлаш тӧченыт, кунам буржуазий реакционный лиеш, народный революций деч лӱдеш да революционный калык ончылно лӱдмыжлан кӧра кеч кузе гынат феодализм дене келшымашке кая. Тыгеже гын, тыгай условийлаште единственно верный тактика—буржуазийым изолироватлымаш тактика, пролетариат вуйлатыме дене буржуазно-демократический революцийым мучашыш шуктышаш верч кредалмаш улеш.

Пролетариатын великий вождьшо-шамыч эре народный революций верч шогеныт, нуно буржуазно-демократический революцийымат тыгайлан ак шотленыт. Но нуно тӱрлӧ типан народный революций-шамыч коклаште резкий граньым проводитлен огытыл манаш тышеч але ок лий.

Рабовладелец - шамычын властьыштым сӱмырал шуышо раб-шамычын революцият, феодальный класс-шамычын властьыштым сӱмырал шушо крепостной-шамычын революцият народный революций ыльыч. Но нуно социалистический революций деч—самый народный революций деч, кушто пашазе класс буржуазийын властьшым пытарен пролетариат диктатурым утверждатла, вож гычак ойыртемалтыт.

Садлан классовый характержым палеп налде „народный революций“ манын определитлыме дене гына ончымаш йӧршеш неправильно. Буржуазий вуйлатыме почеш лийше буржуазно - демократический революций ден пролетариат вуйлатыме почеш лийше социалистический революций коклаште резкий граньым ыштыш огыл гын, особенно неправильно лиеш.

Буржуазный ден буржуазно - демократический революций нерген вопросын значенийже эртыше жапысым правильно умылымаште велэ огыл. Пале, ятыр элласте, эн ондак Индийыште, Сирийыште, Абиссинийыште да моло верлат революционный масса-шамыч ончылно феодально - крепостнический гнетым революционно сӱмыралшаш паша шога. Могай форман революций верч калык масса-шамычлан кредалман, кӧм нуно вожылан налшаш улыт, могай тактикым нунылан шуктыман—чыла элласе революционный масса-шамыч ончылно теве тыгай вопрос лектыт.

Тиде волнующий вопрослан марксистско-ленинский учений ответым пуа. Нине элласе пызыралтше калык-шамычлан буржуазно-демократический революцийыште шкенышт революционный задачыштым эн радикально шуктыман, чтобы кушталгынрак да писынрак социалистический революцийын задачыже-шамычым осуществлятлымашке вончаш.

И. Каплан.

Юный стрелок шамычын соревнований

Большевистский партийын XVIII с'ездше лўмеш куд национальный республика-шамыч кокласе юный стрелок-шамычын заочный стрелковый соревнованийышт эртаралтеш. Тиде соревнованийышке ушнаш мемнан республикысе юный стрелок-шамычым Коми автономный республикысе юный стрелок-шамыч ўжыныт ыле.

Тиде кечылаште Йошкар-Олаште эн сай юный стрелок-шамычын стрелковый соревнованийышт эртаралте. Соревнованийыште 5 пионер-шамыч — Токарев, Юсуповский, Кукевич, Шаров, Петров участвоватленыт. Нуно чылават Йошкар-Ола 6-шо ден 7-ше номеран школла гыч улыт. Лўймаш малокалиберный винтовка дене 50 метр да 100 метр коклашке ныл положений гыч (шогымаште, шинчымаште, киймаште да пулвуй ўмбач) эртаралтын. Чыла тиде ныл положений гыч лўймашын результатшым итоглымек, соревнованийыште эн сай результатым Токарев йолташ ончыктен. Тудо чумыр шотышто 200 очком валаш лийма гыч 168 очком налын да юный стрелок-шамыч коклаште у республиканский рекордым ыштен. Юсуповский йолташ 166 очком налын да кокымшо верым занизматлен.

Кажне положений гыч лўймашын икмыняр результатшым ончыктена гыч тыге коеш: Кукевич пулвуй ўмбач лўймаште 50 очком валшаш гыч 48 очком налын, а возын лўйо гыч 45 очком. Юсуповский возын лўйма гыч 100 очком налшаш гыч 80 очком налын.

А. П.

Индеш национальный республикысе физкультурник-шамычын соревнованийышкыже участвоватлаш кайше Марийский республикын сборный командыже. фото С. Чуршуковын.

ПОЧЕШ КОДМАШЫМ ПЫТАРЫМАН

„Волна революций" колхоз (Оршанка район) шушаш шошо агам образцово ямдылалтын вашлийшаш верч тырша. Сандеве ўдышаш пырчым, ял озанлык машина шамычым да моло кўлеш ўзгарым жап деч ончыч ямдылен. Ачалышаш ўзгар-шамыч олмыктымо улыт. Колхозын сортовой урлыкашыже утыж дене уло, сандеве моло колхоз-шамычланат вашталтен колтеда. Минеральный удобренийым да моло удобренийымат ситышын ямдылен.

„Первый шаг" колхозыштат шошо агалан виян ямдылалтыт. „Венера" колхоз шушаш шошо агалан чыла шот деве ямдылат шуын. „Коминтерн" колхозыштат тиде серьезный пашалан кўлеш семын пижыныт.

Но тидын ден пырля шошо агалан ямдылалтме пашам аклыдыме колхоз-шамычат улыт. Теве Каракша ял совет кöргыштö тиде серьезный пашалан ик колхозат кўлеш семын пижын огыл. Санденак ял совет мўчко 100 центнер чоло урлыкаш йытын нöшмö да 17 центнер клевер нöшмö ок сите. Тидым обеспечиватлен шуктышашлан ял совет пашаенг-шамыч да колхоз председатель-шамыч нимогай мерымат огыт ыште. Тылеч посна 52 плуг, 44 шўре да 40 орава ачалыде шинчат. Нуно кўкшö лектышан шурно верч кучедалме пашам кўлеш семын огыт акле.

А. Герасимов.

ВИЯН ЯМДЫЛАЛТЫТ

„Марий" колхозышто (Параньга район) шошо агалан виян ямдылалтыт. Ял озанлык машина пўтынек ачален шындыме. Урлыкаш шурным сортироватлен кукшо верыш оптеныт. Шукерте огыл 20 центнер шўльым сортовой урлык дене вашталтен кондышт.

Колхозын имне-шамычшат сай упитанностян улыт. Конюх-шамыч шошо ага марте имне-шамычым адакат сайрак упитанностяным ыштен шуктышаш верч тыршат.

Тылеч посна колхозник-шамыч удобренийым чот погат. Теве Иванов йолташ 2 центнер утла ломыжым поген. Адак 300 тонн торфым пасушко луктывыт. Торф лукмаш кызытат виян кая.

А. Иванов.

КЎЧЫК УВЕР-ШАМЫЧ

Тор'ял. Кузнецовский неполный средний школышто тунемше комсомолец-шамыч М. Якшов А. Яшков, да И. Элембаев шке колхозыштлан („Чолга шўдыр") 6 центнер ломыжым поген пуышт. Тыгак колхозыште пырдыж газетым луктын шогат.

П. Веденькин.

* * *

Шернур. Мустай неполный средний школышто шукерте огыл школьный библиотекым организоватлыме. Тунемше-шмыч тиде библиотека гыч современный писатель М. Горький, Н. Некрасов да моло писательын произведенийыштым налын лудын шогат.

А. Чемеков.

* * *

Пектубаево. Ежов лўмеш колхозын клубешыже „Ленин в Октябре" кино картина ончыкталте. Тиде картина ончаш 500 енг утла погыненыт ыле.

Экраныште Ленин коям тўнгалмеке залыште кугу куанымаш дене совым кырымаш лийын.

И. Чеснаков.

* * *

Звенигово. „Боевик" промколхоз пелене комсомольский организацийыште комсомолец-шамыч В. Ларинов, М. Осипова колхозлан шошо агалан ямдылалтмаште полшат. Кызыт 168 килограмм кайык терысым да 2,5 центнер ломыжым погеныт.

А. Данилов.

* * *

Шернур. Кукнур средний школышто „Если завтра война" лўман кино лийын. Тунемше-шамыч тиде кином пеш кугу куанымаш дене ончышт.

В. Аппаков.

1939 ийыште СВБ организаций-шамычын Всесоюзный ден Республиканский социалистический соревнований

УСЛОВИЙЫШТ

1939 ийын 1 март гыч СВБ организаций-шамычын Всесоюзный ден республиканский социалистический соревнованийышт тўнгалын. Мутат уке, тиде паша пеш своевременно да моткоч кўлешан, шемер кокла гыч улшо верующий-шамычым религиозный пережиток-шамыч деч освободитлаш полшашлан эртаралтеш. Таче ме соревнованийын условийже-шамычым печетлена. Комсомольский организаций-шамыч СВБ ячейка ден райсовет-шамычлан тиде пашаште кугу полышым пуаш обязан улыт.

1. Всесоюзный ден республиканский социалистический соревнованийыште, СВБ ячейка-шамыч собранийын да СВБ РС президиум-шамычын решенийышт почеш, антирелигиозный пашам саемдыме шотышто шкенышт ўмбак конкретный обязательствым налше СВБ-ын чыла организацийже-шамыч (СВБ ячейка-шамыч, районный совет да тудын руководительже-шамыч, тыгак безбожник активист-шамыч) участвоватлен кертыт, а руководитель-шамыч дене СВБ актив социалистический соревнованийыште участвоватлаш желатлымышт нерген СВБ районный советыш заявленийым пуат, тушто конкретный обязательствыштым ончыктет. Районный совет тидын верген СВБ-ын Республиканский советышкыже увертара.

Социалистический соревнованийыш ушнышо СВБ районный совет-шамыч шке налме обязательствыштым СВБ Республиканский советыш колтат.

2. Социалистический соревнованийыш ушнышо СВБ ячейка ден районный совет-шамычын основной задачышт: верующий-шамычын сознанийыштым религиозный пережиток-шамыч деч освободитлаш.

Соревноватлыше организаций-шамычын пашаштым аклыме годым теве мом шотыш налман:

СВБ ЯЧЕЙКЫЛАШТЕ

а) антирелигиозный пропагандын качествыже да результатше; тидым тыге умлыман: СВБ организацийын пашам сайын ыштымыжлан кöра, шемер кокла гыч улшо мыняр верующий религиозный предрассудок-шамыч деч корангын, религий дене связьым кўрлын;

б) верующий-шамыч коклаште пашам систематически ыштыше пропагандистский активым куштымо витури-ячейковый пашам шындымаш—антирелигиозный кружокым организоватлымаш, СВБ член-шамычым курслаште туныктымаш, самообразовательный паша;

в) советский интеллигенцийын вийжым антирелигиозный пашаш привлекатлымаш.

РАЙОННЫЙ ДЕН ГОРОДСКОЙ СВБ-ЛАШТЕ

а) СВБ ячейка-шамычын эртарыме антирелигиозный пропаганда дене вуйлатымын качествыже;

б) советский интеллигенцийын вийжым антирелигиозный пропаганда пашаш привлекатлымын результатше;

в) лекционный пашам шындыме уровень;

г) верласе печатьым использоватлымаш;

д) антирелигиозный кадр-шамычым ямдылыме, нунын квалификацийыштым нöлтымö да нуным практический пашаш закрепитлыме пашан об'емжо да качествыже.

3. Всесоюзный ден республиканский соревнований тўнгалмын срокшым 1939 ий 1 март установитлыме. Соревнованийын результатше СВБ районный совет-шамыч дене подытаживатлалтыт, районный совет президиум заседанийеш обсуждатлалтыт да СВБ-ын Республиканский советышкыже колталтыт.

СВБ Центральный совет тыгай премий-шамычым установитлен:

СВБ ЯЧЕЙКА-ШАМЫЧЛАН

1 ПРЕМИЙ—почетный грамота, СВБ ЦС издаватлыме антирелигиозный пособий-шамыч комплект, аллоскоп але проэкционный фонарь (желаний почеш), СВБ ЦС счетеш 10 экз. „Безвожник" газета да журнал, 3 экз. „Антирелигиозник" журналлан подписка, 10 экз. у изданий антирелигиозный учебник да антирелигиозный литература комплект.

2 ПРЕМИЙ—почетный грамота, СВБ ЦС счетеш кўшнö ончыктымо изданий тунар количествак ик ийлан подписка, 10 экз. антирелигиозный учебник да антирелигиозный литература комплект.

3 ПРЕМИЙ—почетный грамота, СВБ ЦС счетеш кўшнö ончыктымо издавий тунар количествак пел ийлан подписка, 10 экз. антирелигиозный учебник да антирелигиозный литература комплект.

СВБ РАЙОННЫЙ СОВЕТЛАН

1 ПРЕМИЙ—СВБ-ын сай районный (городской) организаций-шамычлан переходящий знамя, СССР СВБ ЦС-ын лектор-шамыч вий деве 12 лекций, аллоскоп да проэкционный фонарь ден пырля СВБ ЦС-ын наглядный пособиян передвижной антирелигиозный выставка, СВБ ЦС счетеш ик ийлан 30 экз. „Безбожник" газета ден журналлан, 10 экз. „Антирелигиозник" журналлан подписка, 30 экз. антирелигиозный учебник.

2 ПРЕМИЙ—почетный грамота, стенной наглядный пособиян передвижной антирелигиозный выставка, СВБ ЦС счетеш кўшнö ончыктымо изданий тунар количествак ик ийлан подписка, 20 экз. антирелигиозный учебник.

3 ПРЕМИЙ—почетный грамота, кўшнö ончыктымо издавий тунар количествак пел ийлан подписка, 20 экз. антирелигиозный учебник.

Тиддеч посна районный ден городской первичный организаций-шамычын сай активистыштым да пашаенгыштым индивидуально премироватлашлан (СВБ Республиканский советын представитлымыже почеш) 7 кечаш экскурсий дене Москваш але Ленинградыш каяшлан 30 путевка. СВБ ЦС счетеш „Безбожник" газетлан да „Антирелигиозник" журналлан талукаш 100 подписка установитлалтеш.

СВБ РЕСПУБЛИКАНСКИЙ СОВЕТЫН ПРЕМИЙЖЕ

I. СВБ ячейка-шамычлан—1) антирелигиозный библиотека-шамыч—15 комплект.

II. СВБ ячейка-шамычын руководительыштлан—1) Юринский дом отдыхыш 3 путевка, 2) 10 антирелигиозный библиотека.

III. СВБ районный советлан да тудын руководительже-шамычлан—1) антирелигиозный лекций серияан аллоскоп але проэкционный фонарь—2; 2) антирелигиозный библиотека—2; 3) Юринский дом отдыхыш 2 путевка.

СВБ-ын Республиканский Советше.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—198. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.